

2008/4 Vækst
Tema: Klimekrise?

Det er for dyrt at reducere CO2-udledningen med de nuværende teknologier. Derfor skal vi forske mere, siger Bjørn Lomborg. Nej, for den teknologiske udvikling kommer, når markedet er i gang, siger Frank Rosager fra Xergi A/S.

Marked nu – eller skal vi vente og forske?

Af Poul Erik Pedersen

Mens en gruppe politikere som Tysklands Angela Merkel træder vande i forhold til den europæiske klimaindsats, ikke mindst nu, hvor finanskrisen kradser, så argumenterer en anden gruppe politikere for, at indsatsen for klimaet skal bruges som løftestang for den fremtidige økonomiske udvikling. Til den sidste gruppe hører blandt andre Anders Fogh Rasmussen og Connie Hedegaard som de fremtrædende danske profiler – og miljøkommissær Stavros Dimas som et af de europæiske navne.

Problemet er blot, at i den praktiske verden render den vedvarende energi ofte panden mod en mur, når den skal i gang med at blive brugt. For det er nærmest umuligt at skabe et nyt marked for alternative energiteknologier, uden at staterne på en eller anden måde stimulerer markedet med tilskud eller afgiftslettelser. Og det kniber det med.

Et aktuelt eksempel er brugen af biogas i biler, hvor der er et stort potentiale i Danmark. Indtil videre bliver det ikke til noget, fordi der skal fjernes nogle afgifter, så biler, der kan køre på biogas, bliver prismæssigt konkurrencedygtige med benzin- og dieslbiler. Desuden skal det gøres muligt at sælge biogas via naturgasnettet, uden at biogassen pålægges samme afgift som naturgas.

Det sker bare ikke, formentlig fordi staten risikerer at miste indtægterne fra afgifterne på såvel biler som naturgas. I stedet har politikerne valgt at parkere problemet med CO2-udledningen fra transportsektoren ved at afsætte et par

hundrede millioner kroner til forskning i anden generations biobrændstoffer, som først vil »true« statens driftsøkonomi om en del år, når de skal implementeres på markedet.

Kernen i problemet er et spørgsmål om, hvorvidt det kan betale sig at sætte et marked i gang ved at give tilskud og fjerne afgifter, eller om samfundet skal satse på at forske noget mere for at udvikle billigere og mere effektive teknologier.

Lomborg: Mere forskning

Den danske politolog Bjørn Lomborg har gjort sig upopulær i brede kredse på miljøområdet ved at argumentere for, at det vil være billigere for verden at bygge højere diger som værn mod en stigende havvandstand, end det vil være at reducere CO2-udledningen. I sin seneste bog »Køl af« har han blandt andet skrevet, at det er alt for dyrt at reducere CO2-udledningen her og nu, og at det er bedre at forske mere i vedvarende energiteknologier, så disse teknologier kan komme ned i pris – og dermed blive tilgængelige også for verdens fattige lande.

Vækst har i et telefoninterview bedt Bjørn Lomborg om at uddybe, hvorfor han mener, at det er nødvendigt at satse mere på forskning.
– Vi kan jo tage et hjemligt dansk eksempel, hvor vi har stillet 10.000 ineffektive vindmøller op. Nu bliver de alle sammen revet ned, for at man kan stille nogle effektive møller op. Måske skulle man ikke have stillet alle 10.000 ineffektive møller op. Fra én generation til en anden kan det være fint at stille én, to eller 10 møller op, men måske var det ikke nødvendigt at stille alle 10.000

møller op, siger Bjørn Lomborg.

– Grundlæggende handler det jo om, hvor vi er henne. Hvis man er meget tæt på, at nu kan det betale sig, så kan det godt være, at man skal sætte markedet i gang. Hvis vi tager computere som eksempel, så kunne det måske have været fornuftigt at trække et marked i gang i 1975, men hvis man i 1950'erne havde sagt, at nu skal hver borger have en computer i sit rum, så havde det været tåbeligt, forklarer han. Derfor opfordrer han verden til at erkende, at forskning og udvikling i de vedvarende energiteknologier tager lidt længere tid. Til gengæld vil man kunne få alle til at købe dem, når de bliver billigere.

Markedet skaber udviklingen!

Hos Xergi A/S, der gennem mange år har arbejdet med udvikling af biogasteknologi, erklærer administrerende direktør Frank Rosager sig meget uenig med Bjørn Lomborg.

– Vindkraften er jo netop et godt eksempel på, at der skal et marked til, før udviklingen mod konkurrencedygtige og mere effektive teknologier kommer i gang. Hvis vi ser på vindkraftens historie, så blev der brugt enorme summer på forskning i Sverige, Tyskland og USA, hvor man satte store møller op på én og to megawatt, men der kom bare aldrig noget ud af det. De store møller kom aldrig til at virke eller være konkurrencedygtige, fortæller Frank Rosager

– På samme tidspunkt lå vi i Danmark og rodede med små møller på 10 og 30 kilowatt. Men det gjorde, at nogle små virksomheder og opfindere kom frem på markedet, og de bidrog med den afprøvning og udvikling, der gjorde, at Danmark i dag kan lave store møller, der fungerer. I den proces var det helt afgørende, at man gav prisstøtte til elproduktionen, så det blev attraktivt at skabe mere og mere effektive møller. Frank Rosager peger på et andet tilsvarende eksempel, nemlig fra den danske kraftvarmesektor.

– I slutningen af 1980'erne kørte man med en elvirkningsgrad på gasmotorer på 30-33 procent. Så indførte Danmark i starten af 1990'erne nogle høje eltariffer, der gjorde det enormt attraktivt at have en høj effektivitet. Det betød, at de store udenlandske gasmotorfabrikanter udviklede gasmotorer med en elvirkningsgrad på 40 procent til det danske marked. Den udvikling kom, fordi man skabte et marked, der var attraktivt for høj effektivitet, forklarer han.

Kom i gang!

Konklusionen er klar hos den administrerende direktør i Xergi: Hvis verden skal i gang med at frigøre sig fra olien, der både rummer stærke elementer af politisk ustabilitet og fremmer klimaændringerne, så er det på høje tid at inddrage markedskræfterne ved at designe markedsbetingelser, der fremmer den ønskede teknologiuudvikling. Forskning er helt nødvendig, men at tro, at man kan forske sig frem til ny teknologi, der er konkurrencedygtig fra dag ét er naivt.

Forfatteroplysninger:

Poul Erik Pedersen er freelancejournalist og redaktør af Vækst.